

El llibre tenia un preu

L'obertura a Barcelona de la FNAC, un gran magatzem de llibres i productes d'oci que assegura oferir els preus més baixos, torna a revifar la polèmica sobre el preu únic del llibre, que el Ministeri i la Comissió Europea es plantegen liberalitzar.

En l'últim Encontre d'Editors del País Valencià es va encendre el llum d'alarma: el Ministeri de Cultura i la Unió Europea (UE) tornen a tenir en les seues agendes reunions, comissions i investigacions sobre la liberalització del preu del llibre. Això podria significar que el preu del llibre canviara segons la llibreria o la ciutat on es venguera.

Enguany, les veus que cada setembre alcen les associacions de pares d'alumnes a favor de reduir els preus dels llibres de text s'han sentit molt millor en el ministeri. L'oïda de la nova superministra d'Educació i Cultura, Esperanza Aguirre, és més receptiva a paraules com "liberalització" o "lliure mercat" que els anteriors titulars d'aquesta cartera. El cas és que aquest ministeri ja ha promogut reunions i ha creat una mena de comissió sectorial on es presenten les diverses posicions existents sobre la possibilitat de modificar la Llei del llibre que des del 1974 obliga que els llibres tinguen un preu únic en tot l'estat. Darrere d'aquesta nova sensibilitat ministerial, també hi són, sens dubte, les veus que alcen les grans superfícies comercials i que clamen per poder reduir els preus dels llibres com ho fan amb les bajoques o el detergent.

En aquest context es va obrir la passada setmana a l'Illa Diagonal de Barcelona, la FNAC, una gran superfície de 3.500 metres quadrats dedicada exclusivament

al que anomenen "productes d'oci cultural", és a dir, vídeos, discos, software i, és clar, llibres. La carta de presentació de la FNAC és aclaridora: "una fórmula comercial única en el seu gènere: multiespecialització, assessorament, preus competitiu i dimensió cultural".

I no és l'únic centre que la FNAC té previst d'obrir a Barcelona. L'empresa va declarar recentment que vol obrir també

El 1995 es va trencar l'acord de preu únic en Gran Bretanya. Un any després els preus han pujat un 6% i les vendes han baixat un 16%.

una botiga a la plaça de Catalunya, que segurament estarà situada en l'anomenat "Triangle d'Or" —l'illa que limiten la plaça de Catalunya i els carrers de Pelai i de Bergara.

La por al gegant francès. Tot plegat fa certa por al sector del llibre i, especialment, als llibreters. És evident que una petita o mitjana empresa familiar poc pot fer davant una multinacional de capital francès que es pot perme-

tre suportar pèrdues milionàries en un dels seus nous centres durant un temps, perquè compta amb 51 centres consolidats a tot Europa i una facturació global de 250.000 milions de pessetes en el darrer exercici. El local que FNAC obre a l'Illa Diagonal tindrà 150.000 llibres i 180.000 volums de discos i vídeos.

El responsable de comunicació de la FNAC de Barcelona, Josep Maria Cobos, ha assegurat a EL TEMPS, que en el nou magatzem "s'aplicarà el descompte màxim autoritzat, un 5%, sobre el preu de tots els llibres". Cobos és partidari del preu lliure per als llibres perquè, diu, "el beneficiari seria el consumidor".

El descompte del 5% a què es refereix Cobos és la reducció màxima del preu del llibre autoritzada pel Reial Decret de març de 1990, que amplia la llei abans esmentada de 1974. Només en casos excepcionals, com una fira del llibre, es poden abaratir els preus un 10%.

El petit llibreter sap, doncs, que aquesta normativa impedeix que la FNAC pugui rebentar els preus dels llibres, però per quant de temps? El Tribunal de la Defensa de la Competència espanyol, i el Consell de la Competència Europea han qüestionat en els darrers mesos si el preu fix no és un atemptat al mercat lliure o si crea un greuge comparatiu amb altres productes culturals com ara els discos.

Aquest debat no és nou. De fet, té ja un segle. A finals del XIX,

el mercat britànic va veure nàixer, per primera vegada, un llibre amb preu únic per tot l'estat. Era *Principis d'Economia* d'Alfred Marshall. El 1896 es crea la Unió d'Editors de Gran Bretanya, que inicia el debat sobre el preu fix dels llibres, i que es materialitzarà en l'acord del Net Book Agreement l'any 1900. Posteriorment, la resta de països triaren una forma de regulació: Uns inclogueren lleis per fixar un preu únic, d'altres s'organitzaren per convenis interns del sector i uns tercers prohibiren per llei la unificació de preus (vegeu gràfic pàg. 73).

El debat actual torna a estar marcat per Gran Bretanya. L'acord que abans esmentàvem va trencar-se al setembre de 1995, quan una important distribuïdora va decidir rebaixar el preu dels *best-sellers*. El resultat final no sembla exemplar: En un any, els preus de la majoria dels llibres han pujat un 6%, excepte els *best-seller* que han vist reduït el seu preu en una lliura aproximadament. A més, les vendes han patit una davallada del 16% i l'edició s'ha reduït en un 6%.

L'eloqüència de les xifres servirà d'arma defensiva a editors i llibreters, que actualment mantenen converses amb el ministeri. Inicialment, la titular de Cultura, Esperanza Aguirre, es va mostrar poc favorable a "l'intervencionisme de l'estat sobre l'economia". Però el director general del Llibre d'aquest ministeri, Fernando Rodríguez Lafuente ha dit a EL TEMPS, que "les declaracions de la ministra s'han referit sempre a la possibilitat de liberalitzar, només, el preu dels llibres de text". En aquest sentit, Rodríguez Lafuente afirma que el que es pretén és que "al setembre pròxim no tornem a tenir la polèmica de tots els anys entre editors i associacions de pares d'alumnes". Amb aquest objectiu, el Ministeri d'Educació ha creat comissions de treball formades per representants dels editors, distribuïdors, llibreters i administració per parlar sobre les possibles solucions.

Però segons editors i llibreters els arguments que serveixen per a defensar el preu fix per als llibres en general afecten també els llibres de text.

Defensa de la pluralitat. El president de la Federació de Gremis d'Editors d'Espanya, Pere Vicens, assegura que el més important objectiu del "preu fix" és la defensa de la pluralitat cultural. La supressió d'aquesta normativa facilitaria, afirma Vicens,

"l'abaratiment d'uns quinze o vint *best-sellers* en grans magatzems i grans superfícies però apujaria el preu de la resta de llibres en tots els punts de venda". Al final, diu Vicens, "no beneficiaria ni tan sols les grans superfícies".

El president del Gremi d'Editors de Catalunya, Jordi Úbeda, recorda que "la liberalització del preu del llibre es va experimentar a França i es va haver de retirar perquè perjudicava petites i mit-

Els editors pensen que la liberalització del preu del llibre reduiria l'edició d'assaig, d'història i de tots aquells gèneres menys comercials. Segons aquest col·lectiu, tan sols es farien grans edicions de *best-sellers*.

MIREIA MARGENAT

ARXIU / DOMÈNEC UMBERT

Dalt, una imatge de l'interior de la FNAC, els nous grans magatzems que han obert a l'Illa Diagonal de Barcelona. Baix, Jorge Semprún (a l'esquerra) que va impulsar el Reial Decret de 1990 a favor del preu únic. Al seu costat, Pere Vicens, actual president de la Federació de Gremis d'Editors d'Espanya.

janes editorials i, sobretot, les llibreries". Úbeda insisteix també a dir que el preu únic "és la millor manera de preservar la diversitat en l'edició, ja que sense aquesta normativa es farien grans edicions de *best-sellers*, però es publicarien molts menys llibres d'assaig i història". Els representants del sector destaquen que el preu del llibre també depèn del mercat, ja que la competència entre editors és molt gran i el preu, tot i ser únic, és resultat d'aquesta regulació. Segismon Borràs, secretari del Gremi d'Editors Catalans, també creu que el preu lliure impedirà que l'editor tinga majors beneficis i que publiqui títols poc comercials:

Santiago Ruiz, del Gremi de Llibreteres de Catalunya: "Sense la llei de preu únic, el 'Quixot' no estaria a les llibreries".

"Qui publicarà obres de Joan Fuster i quina llibreria les vendrà? Evidentment, les grans superfícies no les ofertaran més barates".

El mercat del llibre en català. Aquesta liberalització del preu del llibre, a més, afectaria especialment les publicacions en català. Jordi Úbeda recorda que el mercat del llibre català és més captiu de les llibreries que d'altres: "com el mercat és molt petit, el tancament d'una llibreria és molt perjudicial per a tot el sector".

Actualment, segons el secretari del Gremi de Llibreteres de Catalunya, Santiago Ruiz, el sector

del llibre és tal com pretenia el reial decret de 1990, perquè assegura el pluralisme i el defensa d'un "mercat normal" com a bé cultural que és.

Exactament, el reial decret diu que "el preu fix permetrà que la competència entre establiments detallistes de diferents dimensions s'estableixi sobre factors diferents al preu, permetent una oferta plural i un major nombre de punts de venda en benefici del consumidor final, és a dir, del lector". Ruiz assenyala que és contradictori voler canviar aquest reial decret quan està aconseguint l'objectiu desitjat. El secretari dels llibreteres catalans capgira els arguments que utilitzen molts companys del sector: "La llei del preu fix ens va fer renunciar a un element de màrqueting tan important com és el preu". Segons Ruiz, els llibreteres podrien treballar amb llibres sense preu fix, com ho fan amb articles de papereria o altres productes d'oci, però creu que l'objectiu de defensa de la pluralitat que primava el reial decret de 1990 encara té sentit. "Sense aquesta llei del llibre, el *Quixot* no estaria a les llibreries", afirma. A més, Ruiz creu que no convé moure el mercat en el mateix moment que les llibreries s'han d'enfrontar a la competència de les grans superfícies i a l'aparició de nous productes com el CD-Rom.

Respecte als llibres de text, que són el principal objecte de debat en les converses entre productors, venedors i Ministeri de Cultura, els arguments són semblants. El ministeri estudia el tema esperonat per les associacions de pares d'alumnes, que desitgen un tracte directe amb les editorials per aconseguir preus millors i obtenir uns beneficis. Segons el llibreter valencià Carles Jorro, aquest últim mes de setembre ha crescut el nombre d'editorials que han tractat directament amb les associacions de pares. Això, segons Jorro, pot ser molt perjudicial per a totes les llibreries, però especialment per a aquelles de poble que proveeixen anualment els col·legis lo-

EL PREU DEL LLIBRE A LA UNIÓ EUROPEA

Quan la Comissió Europea comença a discutir el 16 de desembre la liberalització del preu del llibre trobarà una actitud totalment hostil del Consell de la Competència d'Europa cap a qualsevol regulació del preu en els estats de la UE. La realitat, però, és que els estats francès i espanyol ja tenen regulat aquest preu únic. A Alemanya i Àustria hi ha una llei que prohibeix el preu únic, però els llibres en són l'excepció gràcies a acords individuals entre editors i llibreters. És el mateix que passava a Anglaterra fins a setembre de 1995, quan aquest acord es trencà. A Dinamarca, Holanda, Itàlia i Luxemburg passa una cosa semblant: editors i llibreters mantenen un acord per tenir un preu fix o molt poc variable. En canvi, Irlanda, Finlàndia, Suècia, Grècia, Bèlgica i Portugal tenen lleis que prohibeixen el règim de preu únic. Tot i això, a Portugal, Grècia i en menor mesura a Bèlgica, s'estudien projectes de llei que recullen el preu únic per als llibres.

En els darrers mesos, el canceller Kohl s'ha mostrat molt favorable a no deixar el llibre al lliure mercat pur i dur, i també és probable que els francesos defensen el preu únic. En canvi, es desconeix la posició que puguen prendre els anglesos, perquè al seu país el desacord entre editors i llibreters ha produït augment de preus i una davallada de les compres i de l'edició.

cals i que, si les associacions de pares aconseguixen la liberalització i el control dels llibres eixiran molt perjudicades.

Santiago Ruiz, del Gremi de Llibreters Catalans, es pregunta "que passarà quan els llibres de text comencen a competir amb el

factor preu". Per a baixar preus, caldrà abaratir costos. Què hauran de fer les editorials per reduir les despeses? En sortirà perjudicada la qualitat final? La raó que farà comprar uns llibres o altres serà la qualitat o el preu?

Ruiz també es pregunta si, fi-

nalment, són els llibres el que encareix la bossa de la compra de setembre o són tots els complements que els grans magatzems inclouen en les campanyes de tornada al col·legi.

Àlex Milian

Nàpols milionària

Eduardo de Filippo

L'autor ens conta amb humor la tragèdia domèstica d'una família enriquida amb l'estraperlo que fa estralls al Nàpols de la Primera Guerra Mundial i la seua postguerra.
Traducció Maria Bayarri i Julia Benavent
136 pàgs. 950 ptes.

Bromera

"Bromera/Teatre", 13

Els gossos i la prevenció d'accidents

Francesc Ferrer Pastor

Per què els gossos en certa funció fisiològica alcen una de les potes posteriors? La tradició humorística del nostre poble ens ha tramès una contaralla que ens ho explica.

Dibuixos: Cristina Bensach Gala

Denes 10 Editorial

"Col·lecció infantil", 3

Rondalles valencianes

Enric Valor

"El Castell del Sol"
"El xiquet que va nàixer de peus"
"El dimoni fumador"
"El príncep desmemoriat"

Editorial Tàndem